

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Forsøgsforplejning ved Hæren.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 4689 ff.).

Sagen sættes under Forhandling.

A. Nielsen: Der er her i Tinget saavel i tidligere Tid som ogsaa i de senere Aar slaaet til Lyd for en Forbedring af de menige Soldaters Lønning. Jeg skal navnlig henvise til udførlige Udtalelser, der for et Par Aar siden fremkom fra det ærede Medlem for Sorø Amts 4de Valgkreds (P. Andersen). De Ønsker, som det ærede Medlem da fremsatte, og som senere ere blevne strejfede af flere, vare sikkert et Udtryk for Stemninger og Ønsker her i Tinget. Det er derfor særdeles glædeligt at se den højtærede Krigsminister mødes med os i Interessen for dette Forhold, mødes med os paa den Maade, som har skaffet sig Udtryk i det foreliggende Lovforslag om Forsøgsforplejning ved Hæren. Dette Forslag har sit Udspring fra Forhandlingen mellem den højtærede Krigsminister og Finansudvalget, Forhandlinger, der bleve indledede efter Krigsministerens Initiativ. Den højtærede Krigsminister har ved Forelæggelsen af Forslaget gjort Rede for dets Indhold og Hensigt, og jeg skal ikke dvæle derved. Jeg skal kun fremhæve, at det er et Forsøg og et Forsøg af den Art, at det ikke aabner Adgang for Trediemænd til at spekulere i Fortjeneste ved denne Affære, og et Forsøg, der gaar ud paa at bænke rig og fattig ved samme Bord med Mad fra samme Gryde. De tilsynsførende Befalingsmænd skulle ligeledes spise af den samme Mad som de menige. I alt dette have vi en Garanti for, at Forplejningen virkelig bliver, som den bør være. Jeg skal kun udtale det Ønske, at selve Spisningen — det kan synes en ringe Ting, men jeg vil alligevel sige det — maa foregaa under Former, som man kan kalde helt og fuldt tvangfri, at det ikke bliver saaledes, at de menige Soldater, naar de sidde om Bordene, føle sig under Opsigt af deres overordnede. Naar det bliver gennemført saaledes, som det sikkert er Krigsministerens Hensigt og Villie, saa vil det ogsaa række videre end til det, som det direkte tager Sigte paa, nemlig den materielle Forplejning. Det vil have Betydning for Tonen i Hæren. Det, at rig og fattig, Befalingsmand og menig sidde

ved samme Bord og spise af samme Mad og efter Maaltidet bevæge sig frit mellem hinanden, se paa hinanden som Mennesker og ikke som overordnede og underordnede, ikke som Sergenter, Korporaler, Løjtnanter og menige, men som Mennesker, der findes paa samme Plan, under de givne Forhold frit bevægende sig imellem hinanden, det rækker vidt og har overordentlig stor Betydning, langt ud over, hvad Forslaget direkte peger paa.

Samtidig med Gennemførelsen af dette Lovforslag vil der ske noget andet, jeg kan gerne sige det i dette Øjeblik, da Ændringsforslagene til Finanslovens 3die Behandling ere anmeldte fra Formandspladsen. Der er deri optaget en Anmærkning af det Indhold, at en bestemt Bevilling skal anvendes til Forsøg med ny Udrustning for Fodfolket, samt til forsøgsvis at *udstyre Mandskabet ogsaa med Undermundering*. Disse to Tings samtidige Gennemførelse vil altsaa resultere i, at naar man tager Manden ude ved Sessionen og fører ham ind til Hæren, giver man ham alt fra yderst til inderst, Mad og Klæder og alt muligt i Retning af Forplejning, saa at han ikke behøver at have personlige Udgifter. Jeg ønsker den højtærede Krigsminister til Lykke med disse Forsøg; jeg ønsker ham ogsaa til Lykke af den Grund, at han har haft Lejlighed til at lægge for Dagen, at han har en nidkær Interesse for de menige i Hæren. Jeg ønsker ved denne Lejlighed at minde om den offentliggjorte — jeg siger netop offentliggjorte — Kundgørelse for Hæren, hvorved han indskærpede Befalingsmændene deres Pligter i Henseende til Behandlingen af Mandskabet. Den højtærede Krigsminister har ved denne Handling gjort sig fortjent af det menige danske Folk, og de Bestræbelser, for hvilke han her gaar i Spidsen, føre videre i denne heldige Retning.

K. M. Klausen: Naar man vil foretage en Opgørelse over de tunge Byrder, Militærvæsenet paalægger vort Folk, plejer man i Regelen dertil kun at regne de store Summer, der ere opførte paa Finansloven. Men der er en meget væsentlig Side, som man i Almindelighed lader ude af Betragtning, og det er de personlige Ofre, som det værnepligtige Mandskab selv maa underkaste sig. Det er jo saaledes, at den Lønning, der ydes Soldaterne, er utilstrækkelig til at leve af. Følgen bliver da, at de maa lægge Penge til, hvis de da have nogle, og have de ingen, maa de føre en ret kummerlig Tilværelse og ofte under-